Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 16. apríla 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štátna pomoc — Pojem — Článok 87 ods. 1 ES — Prednostné práva poskytnuté bankovej inštitúcii — Spoločnosť plniaca záväzky služieb vo verejnom záujme — Existujúca pomoc a nová pomoc — Článok 88 ods. 3 ES — Oprávnenia vnútroštátneho súdu“

Vo veci C-690/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Monomeles Efeteio Thrakis (Grécko) z 18. novembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 27. decembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Trapeza Eurobank Ergasias AE

proti

Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE),

Pavlosovi Sidiropoulosovi,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predsedníčka deviatej komory K. Jürimäe, sudcovia J. Malenovský (spravodajca) a A. Prechal,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Trapeza Eurobank Ergasias AE, v zastúpení: A. Mitsibouna a E. Katsigianni, dikigoroi,

— Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE), v zastúpení: E. Bourtzalas a M. Fefes, dikigoroi,

— grécka vláda, v zastúpení: G. Skiani a M. Germani, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: L. Flynn a I. Zervas, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: gréčtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 87 ods. 1 ES a článku 88 ods. 3 poslednej vety ES.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú na jednej strane Trapeza Eurobank Ergasias AE (ďalej len „Eurobank“) a na strane druhej Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE) (Grécka poľnohospodárska banka, ďalej len „ATE“) a pán Sidiropoulos vo veci platnosti zriadenia záložného práva bankou ATE na nehnuteľnosť, ktorou vlastníkom je pán Sidiropoulos.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 1 písm. b), c) a f) nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

b) ‚existujúca pomoc‘ bude znamenať:

i) … všetky pomoci, ktoré existovali pred nadobudnutím účinnosti zmluvy v príslušných členských štátoch, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré nadobudli účinnosť predtým a ďalej platia po nadobudnutí účinnosti zmluvy;

…

iv) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc podľa článku 15;

…

c) ‚nová pomoc‘ bude znamenať všetku pomoc… ktorá nie je existujúcou pomocou[,] vrátane úprav existujúcej pomoci;

…

f) ‚protiprávna pomoc‘ bude znamenať novú pomoc realizovanú v rozpore s článkom [88 ES].“

4 Článok 3 tohto nariadenia uvádza:

„Pomoc úradne oznamovaná podľa článku 2 [ods. 1] nenadobudne účinnosť prv ako Komisia prijme alebo sa má za to, že prijala rozhodnutie, ktoré túto pomoc schvaľuje.“

5 Článok 15 uvedeného nariadenia znie:

„1. Právomoci Komisie vymáhať pomoc budú predmetom vymedzeného obdobia [podliehať premlčacej lehote – *neoficiálny preklad*] desiatich rokov.

2. Vymedzené obdobie začína [Premlčacia lehota začína plynúť – *neoficiálny preklad*] dňom, kedy sa protiprávna pomoc udelila príjemcovi buď ako individuálna pomoc[,] alebo ako pomoc podľa schémy pre pomoc. …

3. Akákoľvek pomoc, v súvislosti s ktorou vymedzené obdobie uplynulo [premlčacia lehota uplynula – *neoficiálny preklad*], sa bude považovať za existujúcu pomoc.“

6 Článok 4 ods. 1 nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 659/1999 (Ú. v. EÚ L 140, s. 1; Mim. vyd. 08/004, s. 3), stanovuje:

„… zmena existujúcej pomoci bude znamenať každú zmenu, okrem zmien čisto formálneho alebo administratívneho charakteru, ktoré nemôžu ovplyvniť posúdenie zlučiteľnosti opatrenia pomoci so spoločným trhom…“

Grécke právo

7 ATE bola zriadená zákonom č. 4332/1929 (FEK A’ 283 zo 16. augusta 1929). Ustanovenie § 1 ods. 1 tohto zákona uvádza:

„Zriaďuje sa nezávislý bankový ústav plniaci úlohy vo verejnom záujme so sídlom v Aténach pod názvom [ATE], a to na účel poskytovania poľnohospodárskych úverov vo všetkých formách, posilňovania družstevných organizácií a zlepšovania podmienok vykonávania poľnohospodárskej činnosti a súvisiacich úkonov.“

8 Ustanovenia § 12 a § 13 ods. 1 uvedeného zákona zverili banke ATE na účely kompenzovania zvýšeného rizika, ktoré je s poskytovaním poľnohospodárskych úverov spojené, osobitné výhody (ďalej len „predmetné výhody“), a to najmä:

— právo zriadiť záložné právo na nehnuteľnosť svojich dlžníkov, t. j. osoby pôsobiace v poľnohospodárstve alebo iné subjekty vykonávajúce obdobnú činnosť, pričom s týmito subjektmi nemusí uzavrieť zmluvu o zriadení záložného práva,

— právo podať návrh na vykonanie exekúcie na základe obyčajnej súkromnoprávnej listiny, akou je úverový dokument, ktorá pre ňu predstavuje exekučný titul, a

— oslobodenie od akéhokoľvek poplatku pri vklade takéhoto záložného práva, ako aj pri takomto návrhu na vykonanie exekúcie.

9 V roku 1987 sa predmet činnosti ATE rozšíril na výkon všetkých činností v oblasti bankovníctva.

10 Ustanovenie § 26 ods. 1 a 4 zákona č. 1914/1990 (FEK A’ 178 zo 17. decembra 1990) stanovuje:

„[ATE] sa mení v súlade s predpismi týkajúcimi sa akciových spoločností na akciovú spoločnosť, a to odo dňa uverejnenia svojich nových stanov, ktoré táto banka sama zostavila na základe príslušných ustanovení vzťahujúcich sa na banky založené vo forme akciových spoločností do šiestich mesiacov nasledujúcich po uverejnení tohto zákona a ktoré musia schváliť medzirezortnou vyhláškou minister financií a minister pôdohospodárstva, v Úradnom vestníku akciových spoločností.

…

Všetky osobitné ustanovenia týkajúce sa [ATE], ktoré sa vzťahujú najmä na jej hmotnoprávne a procesnoprávne prednostné práva, daňové a iné oslobodenia, dlhopisy, zabezpečenie jej pohľadávok a všeobecne na tento subjekt ako na nositeľa práv a povinností, sú naďalej účinné a uplatňujú sa bez zmeny…“

Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 ATE a pán Sidiropoulus uzatvorili v roku 2001 zmluvu o úvere a v roku 2003 zmluvu o kontokorentnom účte pre potreby poľnohospodárskeho podniku pána Sidiropoulusa. ATE po uzatvorení týchto zmlúv zriadila na účely zabezpečenia svojich pohľadávok záložné právo na poľnohospodársky pozemok svojho dlžníka.

12 Eurobank, banka založená vo forme akciovej spoločnosti, bola tiež veriteľkou pána Sidiropoulosa. Z tohto dôvodu podala na Eirinodikeio Dramas (zmierovací sudca v Drame) návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorému sa vyhovelo.

13 Eurobank začala na základe tohto platobného rozkazu exekučné konanie na poľnohospodársky pozemok pána Sidiropoulusa. V rámci tohto konania sa prihlásili ďalší veritelia, medzi ktorými sa nachádzala aj ATE, ktorá získala na základe svojho záložného práva postavenie prednostného veriteľa. Keďže výťažok z dražby pozemku bol nižší ako celková pohľadávka ATE, Eurobank nebola zapísaná na zoznam prednostných veriteľov, a preto nemohla byť uspokojená jej pohľadávka.

14 Eurobank podala námietku na Monomeles Protodikeio Dramas (Súd prvého stupňa rozhodujúci samosudcom v Drame), proti prednostnému postaveniu banky ATE na zozname veriteľov, pričom tvrdila, že záložné právo zriadené bankou ATE je v rozpore s článkom 87 ES a v dôsledku toho má byť vyhlásené za neplatné. Tento súd uvedenú námietku zamietol.

15 Eurobank podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Monomeles Efeteio Thrakis (Odvolací súd rozhodujúci samosudcom v Trácii), ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Patria hmotnoprávne a procesnoprávne prednostné práva, ktoré v prospech banky [ATE] priznávajú § 12 a § 13 ods. 1 zákona č. 4332/1929 [v spojení] s ustanovením § 26 ods. 1 zákona č. 1914/1990, do pôsobnosti článku [87 ods. 1 ES]?

b) Uplatňuje sa toto vymedzenie pôsobnosti aj za predpokladu, že [ATE] naďalej vykonáva ‚verejnoprospešnú‘ činnosť v súlade so svojimi stanovami?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku písm. a) a b), bola Helénska republika na účel zachovania platnosti týchto prednostných práv povinná postupovať podľa článku [88 ods. 3 ES]?

3. Má vnútroštátny súd v prejednávanej veci neuplatňovať ustanovenia § 12 a § 13 ods. 1 zákona č. 4332/1929, keďže sú v možnom rozpore s ustanoveniami článku [87 ods. 1 ES] a článku [88 ods. 3 ES]?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a)

16 Svojou prvou otázkou písm. a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 87 ods. 1 ES vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti patria prednostné práva priznané banke, akými sú právo jednostranne zriaďovať záložné právo na nehnuteľnosti patriace osobám pôsobiacim

v poľnohospodárstve alebo iným subjektom vykonávajúcim obdobnú činnosť, právo podať návrh na vykonanie exekúcie na základe obyčajnej súkromnoprávnej listiny a oslobodenie od akéhokoľvek poplatku pri vklade tohto záložného práva, ako aj pri tomto návrhu na vykonanie exekúcie.

17 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že na to, aby vnútroštátne opatrenie mohlo byť kvalifikované ako štátna pomoc, na ktoré sa vzťahuje článok 87 ods. 1 ES, musí po prvé ísť o štátne opatrenie alebo o opatrenie financované zo štátnych prostriedkov, po druhé musí byť toto opatrenie spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, po tretie musí mať jeho príjemca z tohto opatrenia prospech a po štvrté musí toto opatrenie narušovať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže, pričom musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky (pozri najmä rozsudok Komisia/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, body 38 a 39, ako aj citovanú judikatúru).

18 Pokiaľ ide o prvú podmienku týkajúcu sa zásahu zo strany štátu alebo financovaného zo štátnych prostriedkov, treba pripomenúť, že len výhody poskytované priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov alebo predstavujúce pre štát dodatočnú záťaž možno považovať za pomoc v zmysle článku 88 ods. 1 ES. Zo samotného znenia tohto ustanovenia a z procesných pravidiel zavedených článkom 88 ES totiž vyplýva, že výhody poskytované iným spôsobom ako zo štátnych prostriedkov nespadajú do pôsobnosti predmetných ustanovení (rozsudky Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia a i. a Komisia/Francúzsko a i., C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175, bod 99, ako aj citovaná judikatúra).

19 Na určenie, či výhoda poskytnutá príjemcovi zaťažuje štátny rozpočet, treba podľa ustálenej judikatúry overiť, či existuje dostatočne priama súvislosť na jednej strane medzi touto výhodou a na strane druhej znížením štátneho rozpočtu, prípadne dostatočne konkrétnym ekonomickým rizikom výdavkov zaťažujúcich tento rozpočet (rozsudok Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia a i. a Komisia/Francúzsko a i., C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175, bod 109).

20 Pokiaľ ide následne o podmienku, podľa ktorej musí predmetný zásah priniesť výhodu jeho príjemcovi, treba pripomenúť, že sa za štátnu pomoc považujú zásahy, ktoré sú bez ohľadu na formu spôsobilé priamo alebo nepriamo zvýhodniť podniky alebo ktoré treba považovať za ekonomickú výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za normálnych trhových podmienok nezískal (rozsudok Ministerio de Defensa a Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, bod 21, ako aj citovaná judikatúra).

21 Za pomoc sa tak považujú najmä zásahy, ktoré v rozličných formách zmierňujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku, a ktoré, hoci nie sú dotáciami v presnom zmysle slova, majú z toho dôvodu rovnakú povahu a rovnaké účinky (rozsudok Ministerio de Defensa a Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, bod 22).

22 Je potrebné tiež pripomenúť, že článok 87 ES zakazuje pomoc, ktorá „zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru“, to znamená selektívnu pomoc (rozsudok P, C-6/12, EU:C:2013:525, bod 17). Výhody, ktoré vyplývajú zo všeobecného opatrenia, ktoré sa uplatňuje bez rozdielu na všetky hospodárske subjekty, tak nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle tohto článku (pozri v tomto zmysle rozsudok Taliansko/Komisia, C-66/02, EU:C:2005:768, bod 99).

23 Pokiaľ ide napokon o podmienku týkajúcu sa vplyvu na obchod medzi členskými štátmi a na riziko narušenia hospodárskej súťaže, je potrebné pripomenúť, že na účely kvalifikovania vnútroštátneho opatrenia ako štátnej pomoci nie je potrebné preukázať skutočný dosah dotknutej pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné narušenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či táto pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (rozsudok Libert a i., C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 76, ako aj citovaná judikatúra).

24 Predovšetkým, ak pomoc, ktorú členský štát poskytne, posilní v rámci obchodu v Únii postavenie jedného podniku voči ostatným konkurujúcim podnikom, treba na tieto ostatné konkurujúce podniky hľadieť ako na podniky ovplyvnené pomocou (rozsudok Libert a i., C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 77 a citovaná judikatúra).

25 Navyše nie je nevyhnutné, aby sa podnik príjemca sám zúčastňoval na obchode v rámci Únie. Ak totiž členský štát poskytne podniku pomoc, činnosť v rámci štátu možno udržať alebo zvýšiť s takým následkom, že sa šance podnikov so sídlom v iných členských štátoch vstúpiť na trh tohto členského štátu znížia. Okrem toho posilnením podniku, ktorý sa až dovtedy nezúčastňoval na obchode v rámci Únie, ho možno uviesť do postavenia, ktoré mu umožní preniknúť na trh iného členského štátu (rozsudok Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, EU:C:2006:8, bod 143, ako aj citovaná judikatúra).

26 Na zodpovedanie položenej otázky prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či vzhľadom na judikatúru uvedenú v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku spĺňajú prednostné práva poskytnuté spoločnosti, o aké ide vo veci samej, všetky štyri podmienky požadované v článku 87 ods. 1 ES na to, aby mohli byť považované za štátnu pomoc v zmysle tohto ustanovenia, a to s ohľadom na nasledujúci výklad.

27 Pokiaľ ide o prednostné práva, ktoré boli poskytnuté ATE v zmysle zákona č. 4332/1929, nemožno vylúčiť, že patria do pôsobnosti článku 87 ods. 1 ES.

28 V prvom rade, tieto prednostné práva môžu najmä z dôvodu oslobodenia od poplatkov stanoveného uvedeným zákonom pripraviť pokladňu členského štátu o prísun niektorých likvidných prostriedkov, a tak znížiť jeho rozpočet. Ďalej takéto oslobodenie môže znížiť výdavky, ktoré obvykle zaťažujú rozpočet banky, čím jej poskytujú ekonomickú výhodu voči konkurentom. Zo spisu predloženému Súdnemu dvoru nevyplýva, že by sa takéto oslobodenie poskytlo ostatným bankám, čo naznačuje, že toto opatrenie má selektívnu povahu. Nemožno vylúčiť, že by uvedené oslobodenie spolu s inými prednostnými právami poskytnutými na základe zákona č. 4332/1929 malo za následok posilnenie postavenia ATE vo vzťahu k iným konkurujúcim bankám zúčastňujúcim sa na obchode v Únii a že by bolo takej povahy, ktorá by sťažila bankám založeným v iných členských štátoch preniknutie na trh daného členského štátu.

29 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku písm. a) odpovedať tak, že článok 87 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti môžu patriť prednostné práva priznané banke, akými sú právo jednostranne zriadiť záložné právo na nehnuteľnosti patriace osobám pôsobiacim v poľnohospodárstve alebo iným subjektom vykonávajúcim obdobnú činnosť, právo podať návrh na vykonanie exekúcie na základe obyčajnej súkromnoprávnej listiny a oslobodenie od akéhokoľvek poplatku pri vklade tohto záložného práva, ako aj pri tomto návrhu na vykonanie exekúcie. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vo veci samej ide o takýto prípad.

O prvej otázke písm. b)

30 Svojou prvou otázkou písm. b) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, aký vplyv má vzhľadom na odpoveď na prvú otázku písm. a) skutočnosť, že prednostné práva, o aké ide vo veci samej, poskytnuté vnútroštátnymi právnymi predpismi nezávislej banke zriadenej vo verejnom záujme pri jej založení vzhľadom na jej poverenie poskytovaním poľnohospodárskych úverov a poverenie osobitnými úlohami, zostávajú zachované aj potom, ako boli úlohy tejto banky rozšírené na výkon všetkých činností v oblasti bankovníctva a uvedená banka sa stala akciovou spoločnosťou.

31 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry nepredstavujú pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES opatrenia chápané ako protihodnota za plnenia, ktoré poskytujú podniky príjemcovia pri plnení záväzkov verejnej služby, takže tieto podniky v skutočnosti nie sú finančne

zvýhodnené a uvedený zásah tak nespôsobuje, že by tieto podniky boli vo výhodnejšom postavení oproti konkurenčným podnikom (rozsudok Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 35 a citovaná judikatúra).

32 Súdny dvor spresnil, že na to, aby sa v konkrétnom prípade takáto náhrada nekvalifikovala ako štátna pomoc, musia byť splnené určité podmienky (rozsudok Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 36).

33 Po prvé podnik, ktorý prijíma takúto protihodnotu, musí byť skutočne poverený plnením záväzkov služby vo verejnom záujme a tieto záväzky musia byť jasne vymedzené. Po druhé kritériá, na základe ktorých sa vypočíta protihodnota, musia byť vopred objektívne a transparentne stanovené, aby sa vylúčilo, že protihodnota bude predstavovať ekonomickú výhodu, ktorá môže zvýhodniť prijímajúci podnik vo vzťahu ku konkurenčným podnikom. Po tretie protihodnota nepresahuje to, čo je nevyhnutné na krytie celých alebo čiastočných nákladov vyvolaných plnením povinností verejnej služby, pričom treba brať do úvahy s tým súvisiace príjmy, ako aj primeraný zisk na plnenie týchto povinností. Po štvrté uvedená protihodnota by mala byť určená na základe analýzy nákladov, ktoré by na plnenie týchto záväzkov vynaložil priemerný, riadne riadený podnik, ktorý má k dispozícii primerané prostriedky potrebné na splnenie požiadaviek v oblasti verejných služieb, pri zohľadnení súvisiacich príjmov, ako aj primeraného zisku z plnenia týchto záväzkov (rozsudok Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-140/09, EU:C:2010:335, bod 37 až 40 a citovaná judikatúra).

34 Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť z hľadiska judikatúry uvedenej v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku, či najmä po rozšírení činností a zmien stanov banky ATE predstavujú prednostné práva vo veci samej protihodnotu za plnenia, ktoré táto banka poskytuje v rámci plnenia záväzkov verejnej služby.

35 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy je potrebné na prvú otázku písm. b) odpovedať tak, že odpoveď na prvú otázku písm. a) môže byť ovplyvnená skutočnosťou, že prednostné práva, o aké ide vo veci samej, poskytnuté vnútroštátnymi právnymi predpismi nezávislej banke zriadenej vo verejnom záujme pri jej založení vzhľadom na jej poverenie poskytovaním poľnohospodárskych úverov a poverenie osobitnými úlohami, zostávajú zachované aj potom, ako boli úlohy tejto banky rozšírené na výkon všetkých činností v oblasti bankovníctva a uvedená banka sa stala akciovou spoločnosťou. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či sú vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti splnené štyri kumulatívne stanovené podmienky umožňujúce v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považovať uvedené prednostné práva za protihodnotu za plnenia poskytnuté touto bankou v rámci plnenia záväzkov verejnej služby, v dôsledku čoho ich nemožno kvalifikovať ako štátnu pomoc.

O druhej otázke

36 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 87 ods. 1 ES vykladať v tom zmysle, že pokiaľ patria prednostné práva, o aké ide vo veci samej, do pôsobnosti tohto ustanovenia, je členský štát, ktorý ich priznal, povinný dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES.

37 Na úvod je v tejto súvislosti potrebné pripomenúť, že článok 88 ES zavádza rôzne konania podľa toho, či ide o existujúcu alebo novú pomoc. Zatiaľ čo nová pomoc musí byť podľa článku 88 ods. 3 ES Komisii vopred oznámená a nemôže byť poskytnutá, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou, existujúca pomoc môže byť v súlade s článkom 88 ods. 1 ZFEÚ naďalej poskytovaná dovtedy, kým Komisia nerozhodne o jej nezlučiteľnosti (rozsudok Kremikovtzi, C-262/11, EU:C:2012:760, bod 49 a citovaná judikatúra). Článok 88 ods. 3 ES tak nezveruje vnútroštátnym súdom právomoc zakázať poskytovanie existujúcej pomoci (rozsudok P, C-6/12, EU:C:2013:525, bod 41).

38 Je preto potrebné preskúmať, či môžu prednostné práva, o aké ide vo veci samej, predstavovať existujúcu pomoc.

39 Podľa článku 1 písm. b) nariadenia č. 659/1999 môže byť pomoc považovaná za existujúcu buď v prípade, keď bola poskytnutá pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte, naďalej sa uplatňuje po tomto dátume a nebola následne zmenená, alebo keď bola poskytnutá po nadobudnutí účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte, ale uplynula premlčacia lehota desiatich rokov stanovená v článku 15 ods. 3 uvedeného nariadenia.

40 Z tohto dôvodu prináleží vnútroštátnemu súdu v prvom rade overiť, či zodpovedajú predmetné prednostné práva, aké boli poskytnuté banke ATE pri založení v roku 1929, najmä vzhľadom na predchádzajúce skutočnosti uvedené v rámci skúmania prvej otázky, kvalifikácii štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES, v dôsledku čoho sa tieto práva priznané pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte musia považovať za existujúcu pomoc.

41 V prípade, že je to tak, musí vnútroštátny súd v druhom rade overiť, či sa vzhľadom na zmeny v ATE v rokoch 1987 a 1990 a najmä na rozšírenie jej činnosti možno domnievať, že pôvodne poskytnuté prednostné práva boli zmenené ich rozšírením na iné činnosti v oblasti úverov v porovnaní s tými, ktoré pôvodne zahŕňali. Ak by sa ukázalo, že ide o takýto prípad, členský štát by bol v zásade povinný dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES. Ak nie, nemusel naproti tomu uvedený postup dodržať.

42 Navyše, pokiaľ by vnútroštátny súd dospel k záveru, že predmetné prednostné práva nepredstavovali štátnu pomoc v čase, keď boli poskytnuté ATE, ale že sa ňou stali až po rozšírení činnosti a zmene stanov ATE po nadobudnutí účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte, tak by predmetné prednostné práva v zásade nemohli byť považované za existujúcu pomoc.

43 Napriek tomu by mohli byť predmetné prednostné práva považované za existujúcu pomoc, ako bolo uvedené v bode 39 tohto rozsudku, v prípade, keď uplynula premlčacia lehota stanovená v článku 15 ods. 3 nariadenia č. 659/1999. V takomto prípade by členský štát nebol povinný dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES.

44 V opačnom prípade, t. j. keby premlčacia lehota stále plynula, by predmetné prednostné práva predstavovali novú pomoc a dotknutý členský štát by bol povinný, ako vyplýva z bodu 37 tohto rozsudku, dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES.

45 V dôsledku toho za okolností uvedených v bodoch 41 a 42 tohto rozsudku prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či za okolností, o aké ide vo veci samej, uplynula alebo neuplynula uvedená premlčacia lehota.

46 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na druhú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 87 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, keď patria prednostné práva, o aké ide vo veci samej, do pôsobnosti tohto ustanovenia, je členský štát, ktorý ich priznal, povinný dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES pod podmienkou, že tieto prednostné práva sa stali novou pomocou po nadobudnutí účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte a ešte neuplynula premlčacia lehota stanovená v článku 15 ods. 3 nariadenia č. 659/1999, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O tretej otázke

47 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 87 ods. 1 ES a článok 88 ods. 3 ES vykladať v tom zmysle, že v prípade, keď sú prednostné práva, o aké ide vo veci samej, v rozpore s týmito ustanoveniami, je tento súd povinný neuplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými boli priznané.

48 V tejto súvislosti je potrebné spresniť, že odpoveď na túto otázku môže byť užitočná pre vnútroštátny súd len v prípade, ak by išlo o novú štátnu pomoc v zmysle článku 1 písm. c) nariadenia č. 659/1999.

49 Ako vyplýva z bodu 37 tohto rozsudku, postupu predbežnej kontroly stanovenému v článku 88 ods. 3 ES podlieha len nová pomoc.

50 Z článku 88 ods. 3 ES a článku 3 nariadenia č. 659/1999 však vyplýva, že nová pomoc nemôže byť poskytnutá skôr, ako Komisia prijme rozhodnutie, ktoré túto pomoc schvaľuje.

51 Z toho vyplýva, že nová pomoc poskytnutá v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 88 ods. 3 ES je protiprávna. Takýto výklad je okrem iného potvrdený článkom 1 písm. f) nariadenia č. 659/1999 (rozsudok Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, bod 28).

52 Z ustálenej judikatúry navyše vyplýva, že vnútroštátnym súdom prináleží, aby z toho vyvodili všetky dôsledky v súlade s ich vnútroštátnym právom, tak pokiaľ ide o platnosť aktov, ktorými sa vykonávajú štátne opatrenia, ako aj pokiaľ ide o vrátenie finančných podpôr poskytnutých v rozpore s týmto ustanovením (rozsudok Xunta de Galicia, C-71/04, EU:C:2005:493, bod 49).

53 Z toho vyplýva, že ak dotknutý členský štát porušil článok 88 ods. 3 ES, je vnútroštátny súd povinný neuplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými boli priznané protiprávne prednostné práva.

54 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 87 ods. 1 ES a článok 88 ods. 3 ES sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak sa vnútroštátny súd domnieva, že predmetné prednostné práva predstavujú vzhľadom na odpoveď na druhú otázku novú štátnu pomoc, je povinný neuplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými boli priznané takéto prednostné práva, z dôvodu ich nezlučiteľnosti s týmito ustanoveniami Zmluvy.

O trovách

55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 87 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti môžu patriť prednostné práva priznané banke, akými sú právo jednostranne zriadiť záložné právo na nehnuteľnosti patriace osobám pôsobiacim v poľnohospodárstve alebo iným subjektom vykonávajúcim obdobnú činnosť, právo podať návrh na vykonanie exekúcie na základe obyčajnej súkromnoprávnej listiny a oslobodenie od akéhokoľvek poplatku pri vklade tohto záložného práva, ako aj pri tomto návrhu na vykonanie exekúcie. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či vo veci samej ide o takýto prípad.**

2. **Odpoveď na prvú otázku písm. a) môže byť ovplyvnená skutočnosťou, že prednostné práva, o aké ide vo veci samej, poskytnuté vnútroštátnymi právnymi predpismi nezávislej banke zriadenej vo verejnom záujme pri jej založení vzhľadom na jej poverenie poskytovaním poľnohospodárskych úverov a poverenie osobitnými úlohami, zostávajú zachované aj potom, ako boli úlohy tejto banky rozšírené na výkon všetkých činností v oblasti bankovníctva a uvedená banka sa stala akciovou spoločnosťou. Vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, či sú vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti splnené štyri kumulatívne stanovené podmienky umožňujúce v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považovať uvedené prednostné práva za protihodnotu za plnenia poskytnuté touto bankou v rámci plnenia záväzkov verejnej služby, v dôsledku čoho ich nemožno kvalifikovať ako štátnu pomoc.**

3. **Článok 87 ods. 1 ES sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, keď patria prednostné práva, o aké ide vo veci samej, do pôsobnosti tohto ustanovenia, je členský štát, ktorý ich priznal, povinný dodržať postup predbežnej kontroly stanovený v článku 88 ods. 3 ES pod podmienkou, že tieto prednostné práva sa stali novou pomocou po nadobudnutí účinnosti Zmluvy v dotknutom členskom štáte a ešte neuplynula premlčacia lehota stanovená v článku 15 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES], čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.**

4. **Článok 87 ods. 1 ES a článok 88 ods. 3 ES sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, ak sa vnútroštátny súd domnieva, že predmetné prednostné práva predstavujú vzhľadom na odpoveď na druhú otázku novú štátnu pomoc, je povinný neuplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými boli priznané takéto prednostné práva, z dôvodu ich nezlučiteľnosti s týmito ustanoveniami Zmluvy.**

Podpisy